

KAMOLZĀLES (*Dactylis glomerata* L.) DESKRIPTORI

III RAKSTUROŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS DESKRIPTORI

Kamolzāles vērtēšanas īsa metodika izmēģinājumu iekārtošanai

Kamolzāles sēj ar rokām 2 rindiņās, katra 2 m garumā, starp rindiņām 30 cm un starp lauciņiem 60 cm. Lauciņa platība 2m x 60cm=1.2 m². Atkārtojumu skaits: – optimālais- 3, minimālais- 2, randomizētais sakārtojums. Par standartšķirni izvēlas Latvijas šķirņu katalogā iekļauto šķirni ‘Priekuļu 30’. Standartšķirne iekļaujas kopējā vērtējumā. Paraugu izvērtēšanas laiks: sējas gads + divi nākošie zelmeņa izmantošanas gadi, kopā 3 gadi. Mēslojums N₆₀ P₆₀ K₉₀ sēj pavasarī un pēc pirmās zāles pļaujas, ja neatstāj lauciņus sēklas iegūšanai. Sēklu lauciņiem: N₆₀ P₆₀ K₉₀ pavasarī. Nopļauj pēc novērtēšanas tas ir apmēram 3 nedēļas pēc izplaukšanas jūlija sākumā.

Lauciņu apkopšanu veic ar rokām.

Pazīmes raksturojumu vērtē pēc 9 ballu skalas: 1- saimnieciski nevērtīgs; 9- saimnieciski ļoti vērtīgs.

Rādītāji izmēģinājuma vietas raksturošanai:

- a. Valsts
- b. Institūcijas nosaukums un adrese
- c. Institūcijas ģeogrāfiskās koordinātas (platums, garums, augstums virs jūras līmeņa)
- d. Sējas datums
- e. Novākšanas datums
- f. Laukdīdība (ballēs: atsevišķi augi – 1; pilna rinda - 9)
- g. Lauciņu lielums
- h. Atkārtojumu skaits
- i. Mēslojums (veidi un devas)
- j. Augu aizsardzības līdzekļi, kādā attīstības fāzē izmantoti

VIDES APSTĀKĻI:

- k. Augsnes tips
- l. Reljefs
- m. Augsnes pH
- n. Organiskās vielas saturs augsnē
- o. Augsnes mehāniskais sastāvs
- p. Temperatūra (gada un/vai sezonas minimālā, maksimālā un vidējā)
- q. Nokrišņi (gada un/vai sezonas summa)
- r. Salnas veģetācijas periodā (datums un zemākā temperatūra)

Des- kriptora kods	Pazīmes Nr. citos deskriptoros	Deskriptors skala (ballēs)	References vērtības	Piezīmes
Raksturojums				
III/1		Ploiditāte		
	² UPOV TG/31/8-No1	2 diploids (2n) 4 tetraploids (4n)	‘Conrad’ ‘Priekuļu 30’	
III/2		Lapojuma smalkums		
	UPOV TG/31/8-No 2	3 smalks 5 vidējs 7 rupjš		Vērtē veģetatīvā augšanas fāzē sējas gadā
III/3		Lapas platums sējas gada rudenī		
	UPOV TG/31/8-No 3	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata		Vērtē sējas gada rudenī sacerojošus augus
III/4		Lapu krāsa sējas gada rudenī		
	UPOV TG/31/8- No 4	1 gaiši zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa		Vērtē sacerojošiem augiem septembra I dekādē sējas gada rudenī
III/5		Tendence veidot ziedkopas sējas gada rudenī		
	¹ IBPGR /85/ 72 4.2.1. ² UPOV TG/31/8-No 5	1 nav 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 ļoti izteikta	Nav stiebru Lauciņā daži izplaukuši vai plaukstoši stiebri Ļoti daudz izplaukuši vai plaukstoši stiebri	Vērtē sacerojošiem augiem. Izplaukušiem stiebriem skara pilnīgi atbrīvojusies no maksts, plaukstošiem makstī redzama skara

III/6		Ziemcietība		
	IBPGR /85/ 72 4.1.5.	1 iznīcis 5 vidēji bojāts 9 nav bojāts	Nav pārziemojošu augu Pārziemojis 50% no zelmeņa Nav iznīkušu augu	Pavasārī, ataugšanas sākumā, maija I dekāde
III/7		Ataugšana pavasarī		
	UPOV TG/31/8-No 6	3 lēna 5 vidēja 7 strauja		Vērtē pavasarī cerošanas laikā
III/8		Augšanas virziens		
	UPOV TG/31/8-No 9	3 daļēji vertikāls 5 vidējs 7 daļēji klajenisks	11-34 ⁰ 35-56 ⁰ 57-79 ⁰	Vērtē pavasarī cerošanas laikā. Cera forma tiek noteikta vizuāli novērtējot leņķi, kas veidojas starp augu ass centru un ārējām lapām un stiebriem
III/9		Lapu krāsa pavasarī		
	UPOV TG/31/8-No 2	1 ļoti gaiši zaļa 3 gaiši zaļa 5 vidēji zaļa 7 tumši zaļa 9 ļoti tumši zaļa		Vērtē cerošanas sākumā
III/10		Ziedkopu parādīšanās laiks (plaukšanas sākums)		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2. UPOV TG/31/8-No 6	3 agri 5 vidēji 9 vēlu		Uz lauka fiksē plaukšanas sākuma datumu, vismaz 4-5 skaras pilnīgi atbrīvojušās no lapas maksts.
III/11		Ziedkopu parādīšanās intensitāte		
	IBPGR /85/ 72 4.2.2.2.	1 atsevišķas skaras 3 vāja 5 vidēja 7 izteikta 9 vienlaicīgi viss lauciņš		Vērtē plaukšanas laikā visā lauciņā
III/12		Karoglapas platums		

	IBPGR /85/ 72 6.2.3. UPOV TG/31/8-No 10	1 ļoti šaura 3 šaura 5 vidēja 7 plata 9 ļoti plata		Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/13		Karoglapas garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.4. UPOV TG/31/8-No 9	1 ļoti īsa 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti gara		Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas
III/14		Stiebru skaits		
	IBPGR /85/ 72 4.2.4	1 ļoti maz 3 maz 5 vidēji 7 daudz 9 ļoti daudz	Uz lauciņa daži stiebri.	Vērtē 2 nedēļas pēc izplaukšanas visā lauciņā
III/15		Garākā stiebra garums		
	IBPGR /85/ 72 6.2.5. UPOV TG/31/8-No 11	1 ļoti īss 3 īss 5 vidējs 7 garš 9 ļoti garš		Vērtē 3-5 pilnīgi izplaukušus stiebrus, ziedkopu ieskaitot
III/16		Zelmeņa augstums atālā		
		1 zems 5 vidējs 9 augsts		Vērtē septembrī pirms veģetācijas beigām
III/17		Stiebru veidošana atālā		
		1 neveido 3 vāja 5 vidēja	Nav stiebru. Lauciņā daži izplaukuši vai plaukstoši stiebri	Vērtē augusta beigās-septembra sākumā

		7 izteikta 9 ļoti izteikta	Ļoti daudz izplaukušu vai plaukstošu stiebru	
III/18		Krama zobīņi		
		1 ir 9 nav		Vērtē izplaukušiem augiem
III/19		Slimību izturība rudenī: Drechslera dictyoides– u.c. lapu plankumainības		
	IBPGR /85/ 72 8.2.2.	1 stipri bojāti 5 vidēji 9 veseli		Vērtē atkarībā no lapu plankumainības izplatības augustā vai septembra sākumā.
III/20	Piezīmes			Jebkura papildus informācija
III/21	Citoloģiskais raksturojums un identificētie gēni			
III/22	Molekulārie marķieri			
III/23	Attēli			

¹IBPGR deskriptori (1985.g.)

²UPOV – AVS testa vadlīnijas TG/31/8, 2002.g.

Literatūra

1. Fermanian, T.W. Haley, J.E. Wessels, K. Wilkinson, K.T. han, S., Characterization of tall fescue and perennial ryegrass cultivars. Journal of Turfgrass managment. 1996. 1: 4, 63-79.
2. Robert F Barones, C. Jerry Nelson, Michael Collins, Kenneth J. Moore. 2003. Forages. Volume I. Structure and Morphology of Grasses. Chapter 2. Iowa State Press, USA. 25-49.
3. Chapman, GP. 1996. The biology of grasses. Wallingford, UK: CAB International.
4. Tērauds V. 1958. Pļavas un ganības. LVI. R., lpp. 440.